

NYRCZANY (5) *ai*

nyrczany (5), [**nerczany**].

a jasne; teksty nie oznaczają é.

pl G nyrczanych (1). ◇ D nyrczanym (1). ◇ A subst nyrczan(e) (2). ◇ L nyrczanych (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI – XVII w. s.v. nerka.

Dotyczący nerki, pochodzący od nerki (5) :

Wyrażenia: »boleści nyrczane« (3): Figi łuche są dobre kłu iedzeniu/ ale pragnienie czynią/ ochrapienie y ciężkość w pierłiach oddalają/ Y też boleści miechierzowe, nyrczane, wśmierzą/ á czynią dobrą barwę na liczu. *FalZioł* III 15a, I 137d, II 6c; [*SpiczZioł* 118 (*Linde*)].

»nyrczane niemoce« [szyk 1:1] (2): Izopowa wodka iest dobra w niemoczach/ w boleściach nyrczanych y krzyżowych *FalZioł* II 6c, III 15a; [Theż gdy vwarzyłz figi z Izopem w prófthey wodzie/ á oczukrowawłzy nąpijaj się iey dla dychawice y dla ochrapienia/ nerczanych y mecherzowych niemocy *SpiczZioł* 118 (*Linde*)].

[»tłustości nerczane«: Mąsło krowie/ a mleko owcze y kozie/ z tłustością iągniąt/ y bąranow/ ná gorze Bąłzáfłihiey wychowánych/ y kozłow/ z tłustością nerczane [!] y pńzenice/ y krew iągody winney piłes czerwoną. *BudBib Deut* 32/14 (*Linde*).]

Zestawienie: anat. »przechody nyrczane« = *moczowody* (1): bo tego [*łamania kamienia*] nie przemoże telko łama żywiolna gorącość, Ale mocz ścięnczaiącza/ przenikająca á rospuńczaiącza wilkości kamienne. Też tą moczą/ mocz z miechierza y z nyrek wypadza/ na tho służy mocz otwieraiącza miechierz y przechody nyrczane *FalZioł* *7v.

Szeregi: »nyrczany i krzyżowy« [szyk 1:1] (2): [*Spica nardi*] Theż iesth dobra [...] naprzeciw boleściom krzyżowym j nyrczanym *FalZioł* I 137d, II 6c.

»nyrczany, (i) miechierzowy« [szyk 1:1] (2): Też gdy vwarzyłz Figi z Izozopem [!] w prófthey wodzie/ á oczukrowawłzy nąpijaj się iey dla dychawicze y dla ochrapienia/ Nyrczanych j miechierzowych niemocy y dla kaźlu załtarzałego *FalZioł* III 15a, III 15a.

Cf **NYRKOWY**